

Лілія ЛАЛАК,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Науковий керівник: Богдана ТУРКО,
доктор філософії, доцент

*Львівський національний університет
імені Івана Франка (м. Львів)*

РОЛЬ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ШКОЛИ ТА СІМ'Ї В РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ

Ефективна взаємодія школи та сім'ї є ключовим чинником у гармонійному розвитку особистості дитини, що сприяє її академічному, соціальному та емоційному зростанню. Ця взаємодія будується на основі спільної відповідальності за навчання та виховання дитини і сприяє створенню сприятливого освітнього середовища. Школа і сім'я мають однаково важливий вплив на формування особистісних цінностей дитини, а їхня синергія здатна підвищити ефективність освітнього процесу.

Сім'я, як первинний соціальний інститут розвитку дитини, формує її базові уявлення про світ, комунікативні навички та соціальні норми. Дослідження показують, що взаємодія батьків зі школою може суттєво впливати на академічну успішність та поведінку дітей [4]. Активна участь батьків в освітньому процесі сприяє підвищенню мотивації дитини до навчання, розвиває відповідальність та самостійність.

За словами В. Ковальчук, сім'я належить до мікросистеми дитини, що безпосередньо впливає на її особистісний розвиток. Взаємодія з іншими мікросистемами, такими як школа, забезпечує гармонійний розвиток, тоді як конфлікти між ними можуть спричинити труднощі в адаптації дитини до нових умов [3].

Дослідження підтверджують, що тісна співпраця школи та сім'ї позитивно впливає на успішність учнів, знижує рівень тривожності та підвищує самооцінку дитини [5]. Спільна робота педагогів та батьків допомагає формувати у дітей стійкі навчальні навички та сприяє розвитку емоційного інтелекту. Крім того, така співпраця допомагає виявляти проблеми на ранніх етапах і швидко реагувати на них.

Одним із важливих аспектів є регулярна комунікація між батьками та вчителями. Вона сприяє обміну інформацією щодо академічних досягнень,

поведінки та розвитку дитини, а також допомагає визначити індивідуальні потреби кожної дитини. Це дозволяє розробити більш ефективні стратегії навчання, які враховують як шкільні, так і сімейні умови.

Ефективні моделі взаємодії школи та сім'ї можна класифікувати на основі залучення батьків [2] охоплюють шість типів:

- 1) підтримка батьків у домашньому середовищі: школи повинні надавати батькам ресурси для того, щоб вони могли підтримувати своїх дітей вдома;
- 2) комунікація: забезпечення постійного інформування батьків про освітній процес, досягнення та проблеми дитини;
- 3) залучення до процесу: навчання заохочення батьків до активної участі в класних заходах;
- 4) добровільна участь: залучення батьків до допомоги у позашкільних заходах;
- 5) прийняття рішень: залучення батьків до шкільної ради або інших органів, які приймають рішення;
- 6) співпраця з громадою: розширення зв'язків між школою, сім'єю та громадою для підтримки розвитку особистості дитини.

Зазначимо, що психологічний клімат у сім'ї та школі має суттєвий вплив на розвиток дитини. В умовах партнерства батьків і вчителів дитина відчуває підтримку з боку обох важливих для неї середовищ. Це допомагає їй краще справлятися зі стресовими ситуаціями, пов'язаними з навчанням, і сприяє формуванню впевненості у власних силах. Крім того, дослідження показують, що емоційна підтримка з боку батьків і вчителів сприяє розвитку в дитини навичок саморегуляції та емпатії, які є важливими для соціалізації і особистісного зростання [1].

Незважаючи на очевидні переваги співпраці, існують певні виклики. Деякі батьки не мають можливості активно брати участь в освітньому процесі через роботу або інші обставини, що може ускладнювати комунікацію зі школою. Важливим завданням є створення гнучких механізмів співпраці, таких як онлайн-конференції, батьківські збори у вихідні дні або використання технологій для інформування про навчальні досягнення дітей.

Отже, залучення сім'ї до освітнього процесу є ключовим елементом успішної адаптації та розвитку дитини. Спільні зусилля батьків і вчителів

можуть значно підвищити мотивацію дітей до навчання, їхню емоційну стійкість та соціальні навички. Таким чином, партнерство школи і сім'ї має стати одним із пріоритетних напрямків у сучасній освіті.

Список використаних джерел:

1. Бондар О. М., Антипіна Є. Б Організація взаємодії ЗЗСО з батьківською спільнотою в умовах змішаної та дистанційної освіти. *Молодий вчений. Серія: Педагогічні науки*. 2021. Вип. 11 (99). С. 153–156.
2. Взаємодія школи і родини у вихованні молодших школярів: вітчизняний і зарубіжний досвід : методичні рекомендації для бакалаврів і магістрів початкової освіти / уклад. І. Козубовська, Г. Розлуцька, О. Савко. Ужгород : УжНУ «Говерла», 2021. 28 с.
3. Ковальчук В. А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя : навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
4. Epstein J. L. *School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*. New York : Westview Press. 2011. 656 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780429494673>
5. Jeynes W. H. A Meta-Analysis: The Relationship Between Parental Involvement and Students' Academic Achievement. *Education and Urban Society*. 2016. No. 49 (1). P. 55–72.